

valósítani az igazságos társadalmi rendet, a szeretet civilizációját. II. János Pál *Laborem exercens* kezdetű körlevele alapján részletesebben bemutatja a „munka evangéliumát“. Ennek szerves része a munkás személyének elsőbbsége, az igazságos munkabér, a földi javak egyetemes rendeltetése, a szolidaritás és munkásszakszervezetek stb. Végül hangsúlyozza, hogy a kultúrát mindenki számára hozzáférhetővé kell tenni.

A dokumentum befejező része a *Magnificat*ot éneklő Máriát, Jahve „szegényét“ állítja elének eszményképül. Ő teljesen szabad volt, mert teljesen Istentől függött, és hittel együttműködött Isten felszabadító-megszabadító (üdvözítő) tervének megvalósításában. Az üdvösség misztériuma jelen van a történelemben: a meghalt és feltámadt Krisztus által hozott teljes megszabadulás ad értelmet a mai ember gazdasági, társadalmi és politikai felszabadításra irányuló erőfeszítéseknek.

Szabó Ferenc

EGY PAPI, KÖZÖSSÉGI ÉLETFORMA SZÜLETÉSE

Ez a személyes beszámoló rávilágít a papi barátság-testvériség-egység jelentőségére. A fokoláre mozgalom lelkiességét követő papok római találkozásán hangzott el 1982. IV. 30-án, a pápai kihallgatási teremben, mintegy 10.000 pap előtt. A beszámoló szerzője egyike azoknak a papoknak, akik a fokoláre lelkiesség hatására 1960-ban elsőnek alkottak papi, testvéri közösségeket. Az írás súlyát, és a benne olvasható, olykor már-már utópisztikusnak tűnő kijelentések valóságértékét viszont az jelzi, hogy a beszámoló elhangzásakor 1982-ben már mintegy 17.000 pap és kispap tartozott a fokoláre lelkiességből táplálkozó papi közösségekhez szerzte a világon. Így a beszámoló némileg az ő tapasztalatuk összefoglalása is.

Emlékeztek szent Ágoston szavaira, amelyeket évről-évre elismételtek nekünk a lelkigyakorlatokon: *si isti et illi, cur non ego?* (Ha mindezek képesek voltak arra, hogy szentté, vértanúvá legyenek, én miért ne volnék képes rá) – Velem is így történt:

A papi teendőmben elmerülve éltem ideálok, áldozatokkal és sikertelenségekkel teli életemet, amikor talákoztam elkötelezett világi keresztényekkel, közösségekkel... Keresztényekkel, akiknek úgy tűnt, semmi más dolguk sincs, csak az, hogy engem végighallgassanak – később értettem meg, hogy Jézust látták bennem (Mt 25,40). Keresztényekkel, akik a szenvedés pillanataiban sem szüntek meg mosolyogni és szeretni, mert a szenvedés számukra Jézus volt. Keresztényekkel, akik oly örömmel és odaadással végeztek a legalacsonyabbrendű munkákat is – bár voltak köztük orvosok, mérnökök –, mintha életük legnagyobb feladatát teljesítenék. Igen, mert mint Jézus, Isten akaratát teljesítették. Keresztényekkel, akik nálam sokkal radikálisabban elhagytak apát, anyát, hivatást, otthont, hogy szabadon és kizárólag mások szolgálatajának éljenek. Keresztényekkel, akiknek arcáról a legváratlanabb és leglehetetlenebb körülmények sem tudták lehervasztani a mosolyt.

Velük való első találkozásom mély és hatékony lelkiismeretvizsgálatra készítetett. Természetesen meg kellett kérdeznem magamat, vajon Isten-e az én életem ideálja. (Hiszen számomra „papságom”, az apostolkodás, az oktatás stb. van az első helyen!) Meg kellett kérdeznem, hogy szeretem-e Jézust, és hogy Jézusként élek-e. De a legnagyobb sokk az volt, amikor észrevettem, hogy ezek az újonnan megismert keresztények, illetve közösségek megtérítik maguk körül az embereket, és az emberek elindulnak utánuk. Az én lelkipásztorokodásomban viszont (ha őszintén megvizsgáltam azt) sok gyóntatást, keresztelést, temetést találtam, meg hittanórákat, de kevés megtérést. Olyan megtérésekre gondolok, mint amilyenek pl. a kereszténység első évszázadait jellemezték. Vagyis amikor valaki radikálisan átformálja életét, amikor azt lehet mondani, hogy a „rég emberből” „új ember” lesz (vö. Kol 3,10). Ez a sokk tehát erős volt, mert azt láttam, hogy mi papok, akik arra kaptunk megbízást, hogy hirdessük az igét és térítsük meg az embereket, valójában éppen csak azon erőlködünk, hogy a gyakorló keresztényeket megőrizzük azon a szinten, amelyen már úgyis vannak.

A Fokoláre lelkeséggel és mozgalommal való megismerkedésem – amint mondtam – életem felülvizsgálására készítetett. Megkérdeztem magam: vajon nem állítottam-e fejetetejére az értékrendet? Vajon nem veszítettem-e szem elől a lényegét, s nem tulajdonítottam-e másodlagos dolgoknak vagy módszereknek központi jelentőséget? – Igen! Velem valóban ez történt: a cselekvés, a tevékenység fontosabbá vált számomra a lényegnél. A tevékenység fontosabb volt a szeretetnél... Még az imádság is egyfajta tevékenység volt: az előírások teljesítése. És ez volt a papi szolgálat is, nem pedig egyesülés Istennel és az ő akarásával. Így lassan minden összeomlott bennem, mert úgy éreztem, hogy belül egyre jobban kiüresedek, kívül pedig nincsenek eredményeim.

Ez a lelkeség segített nekem abban is, hogy újra felfedezem a papságnak azt a „királyi” aspektusát (vö. 1Pt 2,9), amelynek modellje Mária. A szűz, aki egészen egyesült Isten Igéjével; az anya, aki felnevelte Jézust; a társmegváltó, aki holtan kapta vissza Fiát, s így lett a mi anyánk. A mély Mária-tisztelet, amelyet a szemináriumban sajátítottam el, ebben a lelkeségben találta meg igazi értelmét. Olyan lelkeségben, amely arra hív meg, hogy éljem újra Mária életét, hogy „legyek Mária”, hogy növekedjen és szülessen meg bennem Krisztus.

Később felfedeztem, hogy nem én voltam az egyetlen pap, aki erre a belső tapasztalatra szert tett, s aki ráébredt, hogy ebben a lelkeségben egy olyan új karizmával állunk szemben, amely utat mutat számunkra. Út, hogy – amint e lelkeségről szólva VI. Pál pápa megfogalmazta – Krisztus a mai világban is megszülessék bennünk, és (ez az igazi újdonság) Jézus megszülessék közöttünk. Így megértettem, hogy az Egyház miért adta azoknak a közösségeknek és műveknek, amelyek ebből a lelkeségből táplálkoznak, a „Mária Műve” nevet.

Ezután történt (1960-ban), hogy mi papok egymásra néztünk s így szóltunk: Jézus azt mondta, hogy ott lesz azok között, akik az Ő nevében összegyűlnek (Mt 18,20). Nekünk is így kellene szeretnünk egymást. Készen arra, hogy életünket is odaadjuk egymásért (vö. Jn 15,13k), hogy kiérdemeljük Jézus jelenlétét magunk között. – Munkához láttunk. Hamarosan valóságos felfedezésre tettünk szert, mert mindeddig soha nem éltük meg ezt a jelenlétet igazán tudatosan. Mondhatnám úgy is, hogy eddig nem használtuk ki ezt a lehetőséget. Pedig eddigi magatartásunkkal megfosztottuk magunkat és a hiveket a köztünk levő Feltámadott fényétől. Egyszerű és fenséges valóság az, amivel találkozunk. Egyszerű, mert elég hozzá szeretni; fenséges, mert papi hivatásunk beteljesülése. A világnak Jézusra van szüksége, és nem ránk; a világ Jézus után fog elindulni, és nem utánunk . . . !

És vajon Jézus nem sajátosan nekünk papoknak mondta-e: legyetek egy, – hogy a világ elhiggye, hogy engem az Atya küldött (Jn 17,22 k)? Kellett volna-e ezt hangsúlyoznia, ha a papi karakter önmagában elég lett volna ahhoz, hogy tanúságot tegyünk a világ előtt? Nem lehetséges tehát, hogy szolgáljunkban éppen a Jézusról való tanúságtétel a legfontosabb és mi éppen a Jézus által megjelölt feltételét hagytuk figyelmen kívül? Hiszen ha egyek vagyunk – bárkik legyünk is, és bármilyen korlátunk vagy hibánk legyen is – elmondhatjuk: már nem mi élünk és cselekszünk, hanem Jézus közöttünk (vö. Gal 2,20; Mt 18,20).

Egyé válni! Mennyi következménye van ennek a mindennapi életben! Felfedezni Jézust a püspökben, és szeretni őt, és egynek érezni magunkat vele. Hogyan várhatnánk el például a hivektől, hogy úgy hallgassanak ránk, mint Jézusra (vö. Lk 10,16), ha mi nem így viselkedünk a pápával, a püspökkel szemben? Nem mondta-e Antiochiai Szent Ignác, hogy aki nincs egységben püspökével, az nem mondhatja, hogy egységben van Jézussal?

Életre váltani Jézus szavait: „Keressétek először Isten Országát, és minden hozzáadatik nektek“ (Mt 6,33). Azaz mindenekelőtt valóban úgy szeretni egymást, hogy Jézus közöttünk lehessen. Megtapasztaltuk, hogy ha így vagyunk egyek, akkor Ő betartja ígérését, és a százszorosát adja nekünk.

Bizonyos, hogy nincs teljes szeretet, ha nem jön létre mind az anyagi, mind a lelki javak közössége: ez a szeretet feltétele. De ha ez a feltétel megvalósul, akkor a papság igazságos anyagi ellátásának kérdése is egy csapásra megoldódik, nem egy törvény hatására, hanem a szeretet gyümölcseként; és egy csapásra megoldódik a papi magány kérdése is. Lelkem ugyanis már nem csupán az enyém, mert ami benne van, azt továbbajándékozom; anyagi javaim sem az enyémekek, mert a közös érdeket szolgálják. Mindezt megtapasztaltuk egyházmegyék és országok határaitól függetlenül. Mennyivel könnyebben lehet és szükséges mindezt megvalósítani egyházmegyei szinten!

Egy lenni! A papok esetében ez azt jelenti: segíteni a hiveknek, hogy közösséggé váljanak. Azt jelenti, hogy Jézus egyetlen felelősségével felelősnek érezzük magunkat a többiek plébániáiért éppúgy, mint a sajátunkért. Azt

jelenti, hogy a lélek teljes nyitottságával kölcsönösen segítjük egymást a Jézussal – főleg keresztjének és elhagyottságának misztériumában – való egyesülésben. Segítjük egymást Isten akaratának elfogadásában és szeretetében, és az evangéliumi tanácsok életreváltásában . . . Igen, az evangéliumi tanácsok szükségszerű feltételei annak, hogy azonosuljunk a szegény, tiszta és engedelmes Jézussal. Amint Jézus szegénysége, tisztasága és engedelmissége révén volt egy az Atyával, úgy köztünk, papok közt is csak akkor valósulhat meg a teljes egység és a közös megszentelődés, ha éljük az evangéliumi tanácsokat.

Egy lenni! Azt jelenti, hogy családot alkotunk magunk közt. A családnak azt a típusát, amelynek földi modellje a názáreti család: szüzek együttélése . . . Természetfeletti módon, de egyidejűleg a legemberibb módon, amit csak el lehet képzelni. Ezt a családot egyetlen kötelék tartja össze: az az emberi-isteni szeretet, amely a lehető legteljesebben kielégíti az ember mindenféle érzelmi igényét. Ahol ez az együttélés, ez a közösség megvalósul, ott nem jut többé válságba a cölibátus. Ott megszűnik a magány, a szorongás is, mert egy másik dimenzióban – a Feltámadottnak – élnek. S ha család vagyunk, akkor megoldódnak az idős papok gondjai is. Lehetetlen lesz ugyanis, hogy egy plébánosnak, azért mert megöregedett és beteg, elhagyottan és magányban vagy éppen egy öregotthon névtelenségében kelljen élnie. Otthon is maradhat, az új plébánossal egy házban: hiszen mint a család tagjának joga van arra, hogy szeretettel vegyék körül és kiszolgálják. Joga van arra, hogy képességeinek megfelelően lelkipásztorilag hasznossá tehesse magát, illetve, hogy értékeljék azért a legnagyobb és legtermékenyebb kincsért, amelyet birtokol: a szenvedésért.

Ez a család szép és vonzó, mert az Egység harmóniája ragyog rajta. Az ilyen lakás nyitott a paptestvérek és a kispapok számára is. A testvériség helye, mert ahol Jézus él, ott nem érezhető a nemzedékek közti különbség. Ha Jézus jelen van, akkor anakronisztikussá válnak a „tradicionalista” és „progresszív” szembeállítások.

Sok ezer pap él ma az egész világon, akiknek számára mindez bizonyosság, mert mindezt megtapasztalták. Nem más szándék köti össze őket, mint az, hogy megvalósítsák Jézus parancsát: „legyetek egy” (Jn 17,21). Megtanulták a fokoláre lelkiségből táplálkozó világi közösségektől – az ő egyház által jóváhagyott karizmájukat követve – az egység megvalósításának hogyanját . . . Egyek vagyunk egymás közt, s egyek vagyunk ezekkel a világi közösségekkel is. Ezek élete folytonosan figyelmeztet bennünket arra, hogy csak Isten, csak a szeretet, csak az egység a fontos. Emlékeztet, hogy papságunk abban áll, hogy egyek vagyunk a keresztrefeszített Jézussal, aki semmivé lett, hogy újra egyesítse az embereket az Atyával és egymással. Állandóan a szemünk elé állítja, hogy papi küldetésünk lényege a hivek szolgálata. Azért vagyunk, hogy mi szolgáljuk őket; nem pedig azért, hogy ők szolgáljanak nekünk.

Ez a papi közösségi „mozgalom” nem programok és emberi elgondolások

alapján jött létre. Egyszerűen megszületett, kivirágzott a fokoláre lelkeség karizmájából. Ezt a papi közösséget Isten azért adta korunknak, hogy az Egyház minden tagja, a papok is, nem szóval, hanem életével hirdesse Jézus végrendeletének összefoglaló szavait: **egység**. Így járuljon hozzá a mozgalom minden tagja az Egyház megújulásához. Legyen az Egyház – a II. Vatikáni Zsinat megfogalmazása szerint – az egész emberi nem egységének jele és eszköze (vö. Az Egyházzól 1.).

Silvano Cola

SZEKTÁK VAGY ÚJ VALLÁSI MOZGALMAK – LELKIPÁSZTORI KIHÍVÁS

1986 májusának első napjaiban a Keresztény Egységtitkárság, a Nemkeresztények Titkársága, a Nemhivők Titkársága valamint a Kultúra Pápai Tanácsa közös dokumentumot adott ki; ebben a világszerte gombamódra szaporodó szekták, új vallási mozgalmak és kultuszok időszerű problémáival foglalkoznak. Az említett vatikáni dikasztériumok előzőleg kérdéseket intéztek a világ valamennyi püspöki karához. 1985 októberéig számos választ, értékes információt kaptak. A májusban közzétett dokumentum lényegében ezeket az adatokat összegzi, rámutat a lelkipásztori vonatkozásokra, idézi az 1985-ös püspöki szinódus ide vonatkozó tanítását, végül további kutatómunkára ad megfelelő szempontokat.

1) A Bevezető mindenek előtt megállapítja: nehéz meghatározni, mit értünk szektán, kultuszon. A szekta szónak ma kétségtelenül negatív a felhangja. Egyesek ezért jobban szeretik az „új vallási mozgalom” kifejezést. Ezek a vallási csoportok keresztény eredetűek, illetve más nagy vallásból származnak. Hogy egy keresztény eredetű szektáról vagy egyházzól, illetve egyházi közösségről van-e szó, annak ismérve az adott csoport tanításának forrása. Szekta pl. egy olyan csoport, amely a Szentírás mellett más „kinyilatkoztatott” könyveket is elfogad, vagy ellenkezőleg nem fogadja el a Szentírás minden könyvét, esetleg megváltoztatja azok tartalmát. A kérdőívre beérkezett válaszok sokszor arra vetettek fényt, hogy a gyakorlatban gyakran összekeverik ezeket a fogalmakat: egyesek „szektáknak” minősítenek olyan egyházakat és egyházi közösségeket, amelyek nincsenek teljes egységben a Római Katolikus Egyházzal, sőt a nemkeresztény vallásokat is (hinduizmus, buddhizmus stb.) ebbe a kategóriába sorolják.

Minden esetre – eltekintve ettől a fogalmi zavartól – szinte minden helyi egyház szükségesnek tartja a szekták problémájának tanulmányozását. Kivételt alkotnak a túlnyomóan mohamedán környezetben élő helyi egyházak. Alig van tehát olyan helyi egyház, amelynek ne jelentene lelkipásztori gondot a szekták jelentkezése és terjedése. Az Egyházban a legsebezhetőbb csoportot a fiatalok alkotják. A tapasztalat szerint ezek között terjednek legjobban a szekták. A fiatalok gyakran otthontalanul érzik magukat az Egyházban, nem vesznek részt a plébániai életben, nem kapnak munkát a társadalomban, vagy